

(<http://zoeken.nrc.nl>)

HANDELSMISSIES IN HET KIELZOG VAN DE KONING REIZEN VOLGENDE WEEK 90 ORGANISATIES, MEEST BEDRIJVEN, MEE NAAR JAPAN. HANDELSMISSIES MET HET KONINGSPAAR ZIJN POPULAIR, MAAR LEVEREN ZE OOK WAT OP?

Koninklijk zaken doen

Door **KEES VERSTEEGH** 25 OKTOBER 2014

Máxima, nog prinses, op een 'netwerkbijeenkomst' in São Paulo eind 2012. Vergezeld van een handelsmissie bracht het kroonprinselijk paar gedurende vijf dagen een officieel bezoek aan Brazilië.

Voormalig stewardess Rachel de Boer verkoopt een zelfbedacht product dat jarenlang, zegt ze, als „een beetje vreemd” te boek stond. „Vooral mannen maakten er grappen over.” Haar speciale bh's voorkomen dat vrouwen die veel op hun zij slapen, daar lelijke, verticale rimpels op hun décolleté aan overhouden.

De internationale doorbraak voor de anti-rimpel-bh kwam in juni dit jaar, tijdens het eerste staatsbezoek van koning en koningin aan Polen. De Boer maakte deel uit van de mee reizende handelsmissie. Tijdens het bezoek kwam zij „na fantastische inspanningen van de Nederlandse ambassade” in contact met een Poolse lingerieketen van tien winkels in en rond Warschau. „Die zijn nu mijn bh's aan het promoten.” Ook een Russische distributeur toonde interesse. De Boer verkoopt nu zo'n 25.000 bh's à vijftig euro in diverse buitenland, en kan er goed van leven.

Haar succesverhaal, zegt De Boer, dankt ze mede aan Willem-Alexander en Máxima. „Door hun aanwezigheid kregen mijn Poolse partners in de gaten dat het een bijzonder bezoek was.” Ook anderen geven hoog op van de koninklijke rol bij handelsmissies. PvdA-Kamerlid Jeroen Recourt zei over het eerste jaar van het koningspaar: „Ze maakten indruk als hoofd van handelsmissies.” Bij de behandeling van de begroting van

de Koning zei CDA-Kamerlid Madeleine van Toorenburg begin deze maand: „Laten we ons heel goed realiseren dat zij voor de internationale handel ronduit een goudmijn zijn.”

PRESIDENTEN HALEN HOGERE CIJFERS

Onderzoek naar de economische effecten van handelsmissies levert een gemengd beeld op. Huub Ruël, lector international business aan de hogeschool Windesheim vond „*geen substantiële toename*” in de handelsbalansen met landen waar een *koninklijke handelsmissie* uit Nederland langs was geweest.

Vier economen van SEO Economisch Onderzoek vonden in 2008 wel positieve effecten op handelsbalansen na *handelsmissies onder leiding van ministers*. Anderzijds ging de gegroeide aandacht voor het bezochte land ten koste van de exportstromen naar andere landen die niet werden bezocht. Netto leveren zulke handelsmissies volgens SEO ongeveer *een half procent meer handel* op: zes- à zeventhonderd miljoen euro per jaar extra.

De Zwitserse econoom Volker Nitsch schatte in 2008 de effecten van *staatsbezoeken van de presidenten* van Duitsland, Frankrijk en de VS veel hoger: *op 8 tot 10 procent extra groei van de export*.

Kenners van handelsmissies relativeren dit. Volgens Hans Wijers, die als AKZO-topman vaak meeging in het kielzog van koningin Beatrix, is de koninklijke bijdrage niet doorslaggevend voor het succes van een missie. „De aanduiding ‘goudmijn voor de internationale handel’ vind ik overdreven.” Het succes is volgens hem te zeer afhankelijk van andere factoren, zoals het aanbod van het juiste product, een goede timing en de kwaliteit van het netwerk van de ambassades ter plekke. „De koninklijke aanwezigheid is belangrijk, maar de koning is geen handelsreiziger”, zegt Angélique Heijl van werkgeversorganisatie VNO-NCW. „Niemand die met de koning meereist, denkt: Dan komt het met mijn contract vanzelf goed.”

Presidenten zijn brutaler

Het koningspaar houdt tijdens staatsbezoeken afstand van de handelsmissie, beklemtoont de Rijksvoorlichtingsdienst. Het wil, als symbool van eenheid van de natie, zijn onafhankelijkheid bewaren. Op de achtergrond speelt ook het trauma mee dat de koninklijke familie opliep na de steekpenningaffaire van prins Bernhard (Lockheed-schandaal). Alleen bij onderdelen als een rondetafelgesprek, seminar of fotosessie kruisen de paden van koning en ondernemers.

Oud-AKZO-topman Wijers prijst „de onafhankelijkheid en distantie van ons staatshoofd”. Volgens hem ligt de meerwaarde van een mee reizend koningspaar in de „mystiek, historie en onafhankelijkheid van het koningshuis”. Ze geven volgens hem meer stevigheid aan de reputatie van een land dan presidenten, die gekozen en afgezet kunnen worden.

Maar het is zeker niet zo dat dit republieken op achterstand zet, zegt Huub Ruël, lector international business aan de hogeschool Windesheim. Sterker: juist presidenten zijn soms brutaler dan koningen bij het opkomen voor belangen van grote bedrijven. „Een paar jaar geleden nog kaapte Frankrijk een grote order voor de neus van Nederland in China weg, door bemoeienis van de president.”

Toch valt ook op het succes van presidenten wel wat af te dingen. Het gevaar van corruptie-affaires dreigt. Meer in het algemeen geldt voor bezoeken van staatshoofden dat contracten die met veel ceremonieel worden ondertekend, vaak al klaarlagen. De export steeg al voor de missie. Ook verflauwt het groei-effect snel als er geen *follow-up*-bezoeken van staatshoofden of premiers komen. Wat dat aangaat, zeggen bronnen, zou premier Mark Rutte actiever kunnen zijn. Hij heeft dit jaar nog niet een reis met een grote handelsmissie gemaakt.

Fotomoment

In Nederland zijn koninklijke handelsmissies populair, al variëren aantal en soort deelnemers sterk. In 2012 reisden 175 bedrijven en instellingen naar Brazilië. Naar Japan zijn dat er volgende week negentig. Naar Polen, in juni, waren het er 35. Wanneer de lijst van CEO's te kort dreigde te worden, oefende de onlangs afgezwaaide voorzitter Bernard Wientjes van werkgeversorganisatie VNO-NCW druk uit op topmannen om alsnog op het vliegtuig te stappen voor het rondetafelgesprek met de koningin. Het leverde hem hier en daar de reputatie op van 'chief whip' van het koningshuis.

Ondernemers uit midden- en kleinbedrijf hebben geen aanmoediging nodig. De deelnamekosten - tussen de vijfhonderd en duizend euro plus reis- en verblijfkosten - betalen ze grif. Eénpitters als Rachel de Boer beschikken niet over kanalen in het buitenland, zoals de *European Round Table of Industrialists* van vijftig top-CEO's. Die vinden zelf hun weg naar Vladimir Poetin of François Hollande.

Wat staatsbezoeken voor ondernemers nuttig en leuk maakt, is dat topambtenaren beschikbaar zijn om het onmogelijke alsnog mogelijk te maken, of laatste hobbels weg te nemen. De ambiance doet ook wat. Orkesten spelen. Fotografen worden besteld voor de ondertekening met veel blijde gezichten van *letters of intent* of *memorandums of understanding*.

Volgens Wijers moet de betekenis van die momenten niet worden overschat. „Ze zijn bedoeld om iedereen thuis te laten zien dat er een staatsbezoek gaande is.” Anders is het als president en koning samen met de ondernemers op een groepsfoto gaan. „Zo'n foto levert het bewijs dat je deel uitmaakt van dat soort kringen. Dat opent soms letterlijk deuren.”

Rachel de Boer gelooft het graag. Toch zal ze er in Japan en Korea niet bij zijn. „De decolletés van de wat tengerder uitgevallen Aziatische dames zijn net te klein voor mijn product.”

*Een versie van dit artikel verscheen op zaterdag 25 oktober 2014 in NRC Handelsblad.
Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.*

<https://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/oktober/25/koninklijk-zaken-doen-1433708>
[via=https://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/oktober/25/koninklijk-zaken-doen-1433708](https://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/oktober/25/koninklijk-zaken-doen-1433708)
zaken-zaken-zaken-
doen- doen- doen-
143370814337081433708
koninklijk+zaken+doen)